

งานป

3047

เข้าชมชั้น คอมพิวเตอร์ เรื่องข่าว www.banmuang.co.th

ปีที่ 1 (33) ฉบับที่ 386 (15261) วันพฤหัสบดีที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2547

ราคา 8 บาท

ผีเสื้อเป็นแมลงกลุ่มหนึ่งที่มีความสวยงามและมรดกธรรมชาติ มีความหลากหลาย ทั้งสีสันและรูปร่าง ซึ่งนอกจากเสริมแต่งธรรมชาติให้สีสันมีชีวิตชีวาแล้ว ผีเสื้อยัง มีประโยชน์ช่วยผสมเกสรพรรณไม้ต่างๆ ภาคชีววิทยาเรียกพวกนี้ คณะผลิตภัณฑ์ การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้เลี้ยงหมีหมอลบประโยชน์ของผีเสื้อ จึงได้จัดตั้งสวน ผีเสื้อขึ้น เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หอเรียนธรรมชาติและแหล่งศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับผีเสื้อ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีความสวยงามที่สุดในโลก

ดร. วารุณี ศรีจริงจรรยา อาจารย์ภาควิชาชีววิทยา คณะผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร อําเภอลําพูน จังหวัดเชียงใหม่

ภายในสวนผีเสื้อที่ทางานที่ซึ่งแบ่งแยกและศึกษาหาความรู้อาจได้มีอากาศดี ผืนดิน และเรียนรู้ธรรมชาติวิทยา ชีววิทยา นิเวศวิทยาของผีเสื้อชนิดต่างๆ มากมายถึงกว่า 20 ชนิด จำนวนกว่า 700 ตัว ทั้งผีเสื้อกลางวัน และผีเสื้อกลางคืนไม่ว่าจะเป็น ผีเสื้อโป่งใหญ่ (Kallima inachus siamensis) ซึ่งเวลากลางคืนมักจะมีรูปร่างคล้ายคลึงกับใบไม้ ผีเสื้อยักษ์ (Ateneus ateneus) ซึ่งจัดเป็นผีเสื้อที่ใหญ่ที่สุดในโลก ผีเสื้อดอกกรัก ผีเสื้อปีกไข่ ผีเสื้อหางตั้งจุดชมพู และผีเสื้อคางคก ซึ่งเป็นผีเสื้อที่รู้จักกันดีด้วย ฯลฯ พืชอาหารที่ใช้ในการดำรงชีวิตของผีเสื้อทั้งในระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัย

การตกแต่งพื้นที่ในสวนผีเสื้อฯ ได้นำเสนอในสไตล์บาหลี ซึ่งให้ความร่มรื่นสบายตาของใบไม้ เต็มแดงสีสันสดใสด้วยดอกไม้หลากสายพันธุ์ ตลอดจนต้นไม้ที่ช่วยกลืนเสียงของธรรมชาติ สายน้ำตกที่ไหลริน ซึ่งเป็นแหล่งนันทนาการของผีเสื้อ

สวนผีเสื้อม.แม่โจ้ จุดประกายอนุรักษ์ผีเสื้อ

ผีเสื้อเป็นแมลงจำพวกหนึ่ง จัดอยู่ในอันดับเลpidoptera (Order Lepidoptera) เป็นแมลงที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของขนาดมากที่สุด รูปร่างของผีเสื้อ ประกอบด้วยลำตัวที่แบนราบ ไม่มีโครงกระดูกอยู่ภายใน แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนหัว (Head) บริเวณส่วนหัวของผีเสื้อประกอบด้วย อวัยวะต่างๆ ที่ใช้ในการรับความรู้สึกและกินอาหาร โดยผีเสื้อจะมีตา รวมใหญ่อยู่ทางด้านข้างของส่วนหัว ใช้สำหรับรับรู้อาหารของวัตถุที่เคลื่อนที่ มีหนวดคู่หนึ่งอยู่ระหว่างตารวมสำหรับรับกลิ่น และบริเวณ การทรงตัว ส่วนหางด้านใต้ของหัวจะพบส่วนของปากที่มีลักษณะเป็น หนอยาว ใช้สำหรับดูดน้ำหวาน เวลาที่ไม่ได้จะดูดตัวเป็นรูปวงกลม

2. ส่วนอก (Thorax) ส่วนอกของผีเสื้อนั้นจะมีหน้าที่ติดตั้งของ ระบบที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ได้แก่ ขาและปีก ผีเสื้อมีขา 3 คู่ เหมือนกับแมลงชนิดอื่นๆ แต่จะใช้ขาในการเคลื่อนไหว

น้อยมาก อวัยวะหลักที่ใช้ในการเคลื่อนไหวจริงๆ คือ ปีก ผีเสื้อมีปีก 2 คู่ โดยปีกคู่หน้า จะใหญ่กว่าคู่หลัง บนผิวของปีกจะมีเกล็ดปกคลุมปกคลุมหลายสีสันทามชนิดของผีเสื้อซึ่งมีปีกแตกต่างกัน

3. ส่วนท้อง (Abdomen) เป็นส่วนท้ายสุดของลำตัว มีประมาณ 10 ปล้อง เห็นจากภายนอก 8 ปล้อง อีก 2 ปล้องที่ไปเป็น

2. เหลือตัดแปลง อวัยวะสืบพันธุ์ บริเวณของปล้องท้องแต่ละปล้องจะมีรูปร่าง หน้าที่ที่คล้ายคลึงกัน ส่วนท้ายสุดของท้อง ด้านบนเป็นทวารหนัก ใช้สำหรับขับถ่ายของเสีย ส่วนด้านล่างเป็นทวารของอวัยวะสืบพันธุ์

สำหรับวงจรชีวิตของผีเสื้อ การเจริญเติบโตของผีเสื้อจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างแบบสมบูรณ์ กล่าวคือแต่ละระยะของการเจริญเติบโตจะมีรูปร่าง สีสันที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะด้วยกันคือ

ระยะไข่ (Eggs) ผีเสื้อหลังจากจับคู่ผสมพันธุ์แล้ว จะบินไปที่พืช

อาหารของตัวหนอนที่วางไข่ ไข่จะมีรูปร่าง และระยะเวลาที่ใช้ในการเจริญเติบโตแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของผีเสื้อ เมื่อแก่เต็มที่ไข่ก็จะฟักออกมาเป็นตัวหนอน

ระยะตัวหนอน (Larva) ตัวหนอนจะมีรูปร่างเหมือนหนอน หนอนที่ฟักออกมาเป็นตัวหนอน 3 คู่ และขาที่ยังที่บริเวณส่วนหัว 4-5 คู่ มีการลอกคราบเพื่อขยายขนาด 4-5 ครั้ง เมื่อตัวหนอนอย่างเข้าสู่วัยสุดท้ายจึงกินอาหารเป็นจำนวนมากเพื่อสะสมพลังงานไว้ใช้ในระหว่างลอกคราบตัว

ระยะดักแด้ (Pupa) เมื่อตัวหนอนเติบโตเต็มที่แล้ว จะเริ่มมีการสร้างกระดังหรือเส้นใยที่ห่อหุ้มตัวเอง และจะเกาะอยู่นิ่งๆ ตามกิ่งไม้โดยไม่มีการกินอาหาร จากนั้นตัวหนอนที่อยู่ภายในดักแด้จะเริ่มเปลี่ยนรูปร่างและมีการพัฒนาของอวัยวะต่างๆ จนเมื่ออ่อนผีเสื้อตัวเต็มวัยฟักพบการ

ระยะตัวเต็มวัย (adult) เมื่อพร้อมที่จะออกจากดักแด้ ผีเสื้อจะ

ใช้ขาเดินเล็กน้อยแต่เห็นบริเวณอกทางด้านหลังของส่วนอก จากนั้นจะคลานไปเกาะพักไว้กับที่ยังมีใบอยู่โดยลงต้นแล้วหายใจเอาอากาศเข้าไปทางรูหายใจและหายใจออก แรกตัวหนอนหายใจออกด้วยช่องอกข้างท้องให้เลือดไหลไปตามเส้นปีก ส่งผลให้เกิดการลอกคราบออก หลังจากนั้น ผีเสื้อจะเกาะพักที่อีกประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพื่อให้ปีกแห้งสนิท จากนั้นก็จะบินออกไปดูดกินน้ำหวานและผสมพันธุ์ต่อไป

นอกจากนี้ ทีมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ยังมีพิพิธภัณฑ์แมลง จัดแสดงตัวอย่างความหลากหลายเกี่ยวกับแมลง ทั้งแมลงกินไม้ แมลงสวยงาม แมลงอนุรักษ์ แมลงศัตรูพืช แมลงที่เป็นศัตรูธรรมชาติ เป็นต้น ปัจจุบันจัดแสดงที่อาคารศูนย์วิจัยแม่โจ้และไม้ดอกไม้ประดับ ผู้ที่สนใจเยี่ยมชมสวนผีเสื้อ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พิพิธภัณฑ์แมลง สามารถติดต่อได้ที่ภาควิชาชีววิทยาพืช คณะผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โทร.0-5387-3423

นภาพร ชิตติยะ